

Riksrevisionens årsredovisning för 2014

Sammanfattning

Riksrevisionen har överlämnat Riksrevisionens årsredovisning för 2014 i form av en redogörelse (2014/15:RR1). Utskottet konstaterar att den anlitade revisorn bedömer att Riksrevisionens årsredovisning i alla väsentliga avseenden är rättvisande. Efter avslutad revision föreslår utskottet att riksdagen lägger Riksrevisionens årsredovisning för 2014 till handlingarna.

Utskottet betonar i betänkandet vikten av att Riksrevisionen fortsätter sitt arbete med att förbättra de interna processerna för ekonomisk uppföljning och att Riksrevisionen planerar och genomför granskningsverksamheten i den omfattning som anslaget tillåter så att stora återkommande anslagssparanden kan undvikas. Utskottet uttrycker också i betänkandet att Riksrevisionen framöver tydligt i årsredovisningen bör motivera varför man väljer att byta redovisningsprinciper när man gör det. Den uppföljningsrapport som Riksrevisionen lämnar som ett komplement till årsredovisningen redovisas också i betänkandet.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	4
Utskottets överväganden	5
Riksrevisionens årsredovisning för 2014	5
Redogörelsen	5
Externrevisorers granskning av årsredovisningen	11
Riksrevisionens uppföljningsrapport 2015	11
Kompletterande information	13
Finansutskottets ställningstagande	14
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	15
Redogörelsen	15
<i>Bilaga 2</i>	
Revisionsberättelse för Riksrevisionen	16
<i>Tabeller</i>	
Tabell 1 Kostnader för verksamhetsgrenarna	5
Tabell 2 Skillnad mellan avgiftsintäkter och nettokostnader inom årlig revision 2012–2014	6
Tabell 3 Anslagsredovisning för 2014	6
Tabell 4 Kostnader för extern kompetens och konsulter 2012–2014	10

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Riksrevisionens årsredovisning för 2014

Riksdagen lägger redogörelse 2014/15:RR1 till handlingarna.

Stockholm den 23 april 2015

På finansutskottets vägnar

Fredrik Olovsson

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Fredrik Olovsson (S), Monica Green (S), Jonas Jacobsson Gjörtlér (M), Jörgen Hellman (S), Oscar Sjöstedt (SD), Jörgen Andersson (M), Ingela Nylund Watz (S), Emil Källström (C), Janine Alm Ericson (MP), Jan Ericson (M), Dennis Dioukarev (SD), Ulla Andersson (V), Fredrik Schulte (M), Börje Vestlund (S), Ingemar Nilsson (S), Mats Persson (FP) och Aron Modig (KD).

Redogörelse för ärendet

Riksrevisionen ska enligt lagen (2006:999) med ekonomiadministrativa bestämmelser m.m. för Riksdagsförvaltningen, Riksdagens ombudsmän och Riksrevisionen (REA-lagen) lämna en årsredovisning till riksdagen senast den 22 februari. Enligt lagen (2002:1023) med instruktion för Riksrevisionen ska riksrevisorn med administrativt ansvar besluta om årsredovisningen. Claes Norgren, som är riksrevisorn med administrativt ansvar, beslutade om årsredovisningen den 16 februari 2015. Riksrevisorn har överlämnat årsredovisningen i form av en redogörelse till riksdagen (2014/15:RR1).

Ingen motion har väckts med anledning av redogörelsen.

Enligt 19 § lagen (2002:1023) med instruktion för Riksrevisionen är det finansutskottet som svarar för att revision görs av Riksrevisionen. För den uppgiften anlitas revisionsbyrå BDO AB. Revisionsberättelsen lämnades in till finansutskottet den 12 mars 2015.

I betänkandet redovisas också Riksrevisionens uppföljningsrapport 2015, som innehåller Riksrevisionens egen uppföljning av sina granskningar. Rapporten har överlämnats till finansutskottet men är inte något formellt riksdagsärende.

Som ett led i beredningen av Riksrevisionens årsredovisning höll finansutskottet en intern utfrågning av riksrevisor Claes Norgren den 7 april 2015.

Utskottets överväganden

Riksrevisionens årsredovisning för 2014

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen lägger redogörelsen om Riksrevisionens årsredovisning för 2014 till handlingarna.

Redogörelsen

Ekonomisk översikt

Verksamhetens kostnader ökade under 2014 (se tabell 1). Enligt årsredovisningen berodde detta framför allt på ökade kostnader inom verksamhetsstödet och att Riksrevisionen anlitat extern kompetens inom den årliga revisionen. De ökade kostnaderna inom verksamhetsstödet förklaras av att Riksrevisionen under året startat och genomfört flera av de åtgärder som man blev rekommenderad att göra i den referentgranskning av verksamheten som genomfördes under 2013.

Kostnaderna avser främst utveckling av en it-arkitektur, ett nytt diariesystem, förbättring av den interna och externa webbplatsen, arbetsplatsutrustning för hela organisationen samt utveckling av en modell för riskanalys av staten.

Tabell 1 Kostnader för verksamhetsgrenarna

Tusental kronor

	2014	2013	2012
Årlig revision	151 556	133 892	141 642
Effektivitetsrevision	120 897	122 778	152 767
Internationellt utvecklingssamarbete	36 027	34 765	38 016
Omvärldsriktad verksamhet	22 927	21 149	28 516
Totalt	331 407	312 584	360 941

Den årliga revisionen är avgiftsbelagd enligt lagen (2002:1022) om revision av statlig verksamhet m.m. Inkomsterna från avgifterna redovisas mot inkomsttitel 2558 Avgifter för årlig revision på statens budget. Avgifterna beräknas så att full kostnadstäckning uppnås på lång sikt.

Avgiftsintäkterna har inte ökat i motsvarande omfattning som kostnaderna (se tabell 2). För att minska det överskott som uppstått tidigare år har Riksrevisionen under ett antal år inte höjt taxorna för årlig revision så att de motsvarar full kostnadstäckning på lång sikt. I årsredovisningen anges att avgifterna därför kommer att ses över i syfte att skapa förutsättningar för att successivt uppnå full kostnadstäckning över tiden.

Tabell 2 Skillnad mellan avgiftsintäkter och nettokostnader inom årlig revision 2012–2014*Tusental kronor*

	2014	2013	2012
Avgiftsintäkter	139 247	131 742	125 166
Kostnader	151 386	133 699	141 370
Årets överskott/underskott	–12 139	–1 957	–16 204
Ackumulerat överskott/underskott	–9 321	2 818	4 775

Anslagsförbrukningen på förvaltningsanslaget blev lägre än de anvisade medlen 2014 (se tabell 3). I årsredovisningen framhåller Riksrevisionen att pågående effektivitets- och rationaliseringsåtgärder och förtätningen av lokaler i Stockholm har resulterat i lägre kostnader och därmed en lägre anslagsbelastning. Vidare har svårigheter att rekrytera erfarna revisorer inneburit att antalet årsarbetskrafter minskat jämfört med 2013, vilket lett till lägre lönekostnader 2014.

Tabell 3 Anslagsredovisning för 2014*Tusental kronor*

	Ingående anslags- sparande	Anvisade medel	Indrag- ning	Totalt disponibelt belopp	Årets utfall	Utgående anslags- sparande
Utgiftsområde 2						
1:15 Riksrevisionen	16 003	310 732	–6 934	319 801	301 206	18 595
Utgiftsområde 7						
1:5 Riksrevisionen: Internationellt ut- vecklingssamarbete	528	40 000	0	40 528	39 607	921
Summa	16 531	350 732	–6 934	360 329	340 813	19 516

I bokslutet har Riksrevisionen återfört hela den semesterlöneskuld som avser intjänade dagar t.o.m. 2008 mot anslag. Det innebär att anslaget avräknats med 6,3 miljoner kronor 2014.

Som framgår av tabell 3 användes anslaget för internationellt utvecklings-samarbete i princip fullt ut 2014.

Verksamhetens resultat

I årsredovisningen konstaterar Riksrevisionen att samtliga verksamhetsgrenar visar ett tillfredsställande resultat för 2014 och att verksamheten har uppnått de mål som Riksrevisionen satt upp för den.

Under året har åtgärder vidtagits med anledning av den referentgranskning som genomfördes 2013. Framför allt har det handlat om åtgärder inom den årliga revisionen, t.ex. en ny och tydligare utformning av revisionsberättelsen och en instruktion för granskning av resultatredovisningen i myndigheternas

årsredovisningar. Ett betydande arbete har också utförts för att ta fram en samlad riskbedömning av staten till grund för inriktningen av Riksrevisionens granskning.

Årlig revision

Det mål som Riksrevisionen satt upp för verksamhetsgrenen årlig revision innebär att granskningen ska göras i enlighet med god revisionssed, dvs. enligt internationell standard (International Standards of Supreme Audit Institutions, Issai) för finansiell revision, och att revisionsberättelser ska lämnas i tid. Den årliga revisionen ska genomföras och avrapporteras på ett sätt som verkar förebyggande, dvs. så att eventuella fel och brister uppmärksammas så tidigt som möjligt för att undvika väsentliga fel i en årsredovisning.

Riksrevisionen bedömer verksamhetens resultat under 2014 som tillfredsställande. Enligt årsredovisningen visar Riksrevisionens uppföljning att den årliga revisionen håller en hög kvalitet och har ett högt förtroende bland de granskade. Riksrevisionen konstaterar också att myndigheterna vidtar åtgärder med anledning av de brister som rapporteras i samband med årsredovisningsgranskningarna.

Kostnaderna för den årliga revisionen ökade alltså under 2014, vilket främst var en följd av rekommendationer från den referentgranskning som genomfördes under 2013. Den nya revisionsberättelsen som används fr.o.m. räkenskapsåret 2014 har t.ex. föregåtts av betydande informationsinsatser under året. De gemensamma kostnaderna inom Riksrevisionen har också ökat, och en större andel av dessa har fördelats på verksamhetsgrenen årlig revision.

Riksrevisionen planerade för en viss ökning av insatsen för årlig revision under 2014. Den planerade insatsen var ca 125 000 timmar. Utfallet blev drygt 121 000 timmar för anställd personal. Riksrevisionen konstaterar i årsredovisningen att den planerade ökningen för årlig revision inte gått att lösa med anställd personal. I stället har man fått anlita extern kompetens i högre utsträckning, och kostnaderna för extern kompetens inom årlig revision ökade med 4 miljoner kronor jämfört med 2013.

Effektivitetsrevisionen

Målet för verksamhetsgrenen effektivitetsrevisionen följer av lagen (2002:1022) om statlig revision. Enligt 4 § ska effektivitetsrevisionen främst ta sikte på förhållanden med anknytning till statens budget, genomförandet och resultatet av statlig verksamhet och åtaganden i övrigt, men den får också avse de statliga insatserna i allmänhet. Granskningen ska främja en sådan utveckling att staten med hänsyn till allmänna samhällsintressen får ett effektivt utbyte av sina insatser. Enligt Riksrevisionen innebär detta att inriktningen på effektivitetsrevisionen ska vara relevant och intressant och att granskningen ska hålla en hög kvalitet och nå en hög verkningsgrad.

Riksrevisionens samlade bedömning är att målen för effektivitetsrevisionen har uppnåtts. Effektivitetsrevisionen har genomförts med den inriktning som riksrevisorerna har beslutat om i den granskningsplan som överlämnats till

riksdagen. Riksrevisionens bedömning är att rapporterna lever upp till de krav på inriktning och kvalitet som har formulerats. I årsredovisningen hänvisas också till uppföljningsrapporten 2014 som i likhet med tidigare år visade att Riksrevisionens granskningar ger upphov till förbättringar i den statliga verksamheten.

Under 2014 publicerades totalt 27 granskningsrapporter, jämfört med 23 stycken 2013. Granskningarna gjordes huvudsakligen inom åtta olika granskningsstrategier (varav de två sistnämnda nedan avslutades under 2014). Strategierna är

- offentliga finanser
- etablering och integration
- statens insatser på skolområdet
- statens insatser på hälso- och sjukvårdsområdet
- hållbara pensioner
- medborgarna och förvaltningen
- försvarets förmåga
- staten på marknaden.

Strategierna omfattar flera granskningar för att kunna belysa centrala frågeställningar inom ett verksamhetsområde utifrån olika perspektiv och löper över flera år. Riksrevisorernas ambition under 2014 var att utöka antalet granskningar vid sidan av strategierna.

Riksdagen har betonat att Riksrevisionen i ökad utsträckning genom sin effektivitetsrevision bör främja bättre hushållning, resursutnyttjande och ökad måluppfyllelse. Enligt den klassificering som Riksrevisionen själv gjort har huvuddelen (18 stycken) av de publicerade granskningarna en sådan inriktning. De övriga nio granskningarna har varit inriktade på styrning och effektiviteten i interna processer.

Kostnaden för effektivitetsrevision är i stort sett oförändrad jämfört med 2013. Antalet redovisade timmar har dock minskat. Skillnaden i utveckling av kostnader och antalet redovisade timmar förklaras främst av att Riksrevisionens gemensamma kostnader ökat men också på en liten ökning av kostnaderna för extern kompetens i verksamheten. Styckkostnaden för årets avslutade granskningar är 3,7 miljoner kronor, vilket innebär en minskning på knappt 1 miljon kronor i förhållande till både 2012 och 2013. Den minskade styckkostnaden förklarar Riksrevisionen med att myndigheten arbetat med flera åtgärder för att öka effektiviteten i verksamheten. Man har bl.a. arbetat med att höja aktivitetsnivån för pågående förstudier och huvudstudier, med tydliga mål för omvärldsbevakningens andel av tillgänglig tid och med ramar för hur lång tid det i genomsnitt får ta att färdigställa en granskning.

Internationellt utvecklingssamarbete

Målet är att bidra till att stärka de nationella revisionsorganens kapacitet och förmåga att bedriva revision i enlighet med internationella revisionsstandarder.

På global nivå har arbetet fokuserat på kapacitetsutveckling inom ramen för Intosaisamarbetet (International Organisation Supreme Audit Institutions). På regional nivå dominerar samarbetet med organisationen för revisionsorgan i engelsktalande afrikanska länder (Afrosai-E). Bilateralt stöder Riksrevisionen utveckling av metoder och processer inom finansiell revision och effektivitetsrevision, samt stöder enskilda revisionsteam.

Riksrevisionen anger att politisk turbulens och bristande mottagningskapacitet har lett till förseningar i några projekt. Riksrevisionens sammanfattande bedömning är dock att goda resultat har uppnåtts. Riksrevisionen rapporterar vart fjärde år till riksdagen om resultatet av det internationella utvecklingsarbetet. Den senaste rapporten publicerades i början av 2015¹.

Omvärldsriktad verksamhet

Målet är att befästa och främja revisionens roll, både nationellt och internationellt, och bidra till ett högt genomslag av Riksrevisionens verksamhet.

Inom den internationella omvärldsriktade verksamheten har Riksrevisionen deltagit i samarbetet inom Intosai, EU och Norden. Vidare har myndigheten hanterat ett flertal bilaterala kontakter, besök och förfrågningar. Enligt Riksrevisionen har verksamheten i huvudsak genomförts enligt plan och med tillfredsställande resultat. De instruktionsenliga uppgifterna, dvs. den årliga rapporten, uppföljningsrapport, granskningsplan och remisser har genomförts enligt plan.

Kompetens och personal

När de ekonomiska förutsättningarna förbättrades under 2014 tog rekryteringen fart igen och den totala personalstyrkan utökades med 9 personer. Mot slutet av 2014 var antalet anställda (exklusive tjänstlediga) 307 personer. Samtidigt var antalet årsarbetskrafter lägre 2014 (269) jämfört med 2013 (281). Majoriteten av de nya medarbetarna har börjat inom årlig revision. Trots att Riksrevisionen har arbetat med att identifiera nya metoder och kanaler för sin rekrytering har det varit svårt att rekrytera erfarna revisorer. Riksrevisionen konstaterar att det bl.a. beror på att man lönemässigt måste konkurrera med privat verksamhet.

Personalomsättningen på hela myndigheten har ökat något jämfört med 2013 och var 10 procent 2014. Inom effektivitetsrevisionen hade personalomsättningen ökat från 11 procent 2013 till 16 procent 2014. Inom årlig revision har personalomsättningen ökat från 6 procent 2013 till 9 procent 2014.

I årsredovisningen konstaterar Riksrevisionen att den totala sjukfrånvaron har minskat med 0,7 procentenheter jämfört med 2013. Sjukfrånvaron ligger nu på 2,5 procent. I gruppen 30–49 år har sjukfrånvaron minskat och är lägre än 2012. Trots att sjukfrånvaron också har minskat för gruppen 50 år och äldre ligger den dock på en relativt hög nivå, konstaterar Riksrevisionen.

---

¹http://www.riksrevisionen.se/sv/OM-RIKSREVISIONEN/Pressrum1/Nyheter1/2015/Resultat_IU/.

Riksrevisionen strävar efter att vara en attraktiv arbetsplats för att säkerställa kompetensförsörjningen. Inom granskningsverksamheten har olika professionsanpassade utbildningar och seminarier hållits för att höja och utveckla kunskapen och kvaliteten när det gäller metodik, projektledning, kommunikation och förvaltningskunskap. Riksrevisionen bedömer att utifrån det aktuella behovet och de olika åtgärder som har vidtagits under året har myndigheten tillräcklig och rätt kompetens för att genomföra sitt uppdrag.

En strategisk fråga för Riksrevisionen är att utnyttja den egna samlade kompetensen på bästa sätt och att vid behov komplettera den dels genom samarbete med universitet och högskolor, dels genom att anlita extern kompetens inom både revision och verksamhetsstöd. En viktig komponent för att kunna leverera en jämn produktion till riksdagen är att hyra in tillfällig personal och specialistkompetens. Det senare avser t.ex. akademiskt avancerad kunskap och specialistkompetens inom it-revision.

Kostnaderna för extern kompetens har ökat jämfört med 2013 (tabell 4). Det låga utfallet 2013 förklaras av de åtgärder som då genomfördes med hänsyn till det ekonomiska läget. Konsultanvändningen har främst avsett it-expert och allmän resursförstärkning inom årlig revision men också särskild kompetens för effektivitetsrevisionen. De ökade kostnaderna på 10 miljoner kronor inom verksamhetsstödet beror främst på en utvecklad it-arkitektur, ett nytt diariesystem samt förbättring av den interna och externa webbplatsen.

Tabell 4 Kostnader för extern kompetens och konsulter 2012–2014

Tusental kronor

	2014	2013	2012
Kärnverksamheten	13 303	6 842	18 586
Årlig revision	8 253	4 283	9 373
Effektivitetsrevision	2 700	1 672	6 714
Internationellt utvecklingsarbete	1 823	700	1 875
Omvärldsriktad verksamhet	527	187	624
Stödverksamhet	20 977	10 730	25 561
Kompetensutveckling	1 935	1 040	1 932
Kompetens- och resursförstärkning	19 042	9 690	23 629
Summa	34 280	17 572	44 147

Intern styrning och kontroll

Med intern styrning och kontroll avses den process som syftar till att myndigheten med rimlig säkerhet fullgör sitt verksamhetsansvar. Processen ska enligt 40 § REA-lagen omfatta riskanalys, kontrollåtgärder, uppföljning och dokumentation. Riksrevisorn med administrativt ansvar ansvarar för den administrativa ledningen av myndigheten och redovisar i årsredovisningen sin bedömning av den interna styrningen och kontrollen.

Den riskanalys som genomförts visar på några förbättringsområden. Enligt årsredovisningen har dessa tagits om hand löpande under året eller så ingår de

i verksamhetsplaneringen för 2015. Bland åtgärdade risker märks i första hand ett nytt diariesystem och en utvecklad modell för riskanalys av staten. Merparten av riskerna ligger inom en risknivå som ledningen har bedömt som acceptabel.

Med utgångspunkt i processen för intern styrning och kontroll, självutvärdering, hanteringen av identifierade risker, underställda chefers intygande samt internrevisionens och externrevisionens granskningar bedömer Claes Norgren att den interna styrningen och kontrollen vid Riksrevisionen är betryggande.

Externrevisorns granskning av årsredovisningen

Revisionsberättelsen lämnades in till finansutskottet den 12 mars. Enligt externrevisorn är årsredovisningen upprättad i enlighet med REA-lagen och med anslagsdirektiv och övriga beslut för myndigheten. Årsredovisningen ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av Riksrevisionens finansiella ställning per den 31 december 2014 och av dess finansiella resultat för året. Resultatredovisningen är enligt externrevisorn förenlig med årsredovisningens övriga delar.

Som komplement till revisionsberättelsen har externrevisorn upprättat en promemoria för att sammanfatta de iakttagelser av materiell betydelse som framkommit vid granskningen. Externrevisorn konstaterar att granskningen inte gett skäl till några väsentliga anmärkningar. Externrevisorn noterar det ackumulerade underskottet i den avgiftsfinansierade årliga revisionen och konstaterar att prismodell och fördelning av Riksrevisionens kostnader behöver ses över.

Riksrevisionens uppföljningsrapport 2015

Riksrevisionens uppföljningsrapport 2015 är den nionde i ordningen. Den är ett svar på finansutskottets önskemål om en utökad resultatredovisning av Riksrevisionens verksamhet för att bedöma myndighetens resultat, dvs. om granskningsverksamheten har bidragit till en bättre statlig verksamhet. Riksrevisionen konstaterar också att med den regelbundna uppföljning som uppföljningsrapporten innebär får Riksrevisionen erfarenheter som kan användas internt för att utveckla granskningsarbetet.

Uppföljningsrapporten består av tre delar. I den första delen redovisas en s.k. djup uppföljning av 15 granskningsrapporter från effektivitetsrevisionen under perioden maj 2010–mars 2011. I den andra delen redovisas myndigheternas och regeringens åtgärder med anledning av den årliga revisionens revisionsberättelser med modifierade uttalanden². I den tredje och sista delen i uppföljningsrapporten redovisas resultatet av en översiktlig uppföljning av 21 granskningsrapporter från effektivitetsrevisionen från 2012 och 2013.

---

² De modifierade revisionsberättelserna kan utgöras av ett uttalande med reservation, uttalande med avvikande mening eller modifieringen att avstå från att uttala sig.

Riksrevisorerna konstaterar i förordet att uppföljningen visar att flertalet granskningsrapporter från effektivitetsrevisionen har medfört någon form av åtgärd av regeringen eller andra berörda organisationer. Åtgärderna ligger i linje med Riksrevisionens slutsatser och rekommendationer. Särskilt den djupa uppföljningen gör det tydligt att det skett förbättringar inom de granskade verksamheterna, även om problem i vissa fall också kan kvarstå.

Djup uppföljning av 15 granskningsrapporter

Syftet med den djupa uppföljningen är att några år efter att granskningarna publicerats spåra vidtagna eller planerade åtgärder och förbättringar i de granskade verksamheterna som är ett resultat av granskningen. För var och en av granskningsrapporterna redovisas också översiktligt om de problem och brister som Riksrevisionen iakttog vid granskningen kvarstår. Redovisningen disponeras under rubrikerna

- Riksrevisionens granskning
- Riksdagens behandling av regeringens skrivelse³
- Regeringens och myndigheternas åtgärder
- Avslutande kommentarer.

Uppföljningsresultaten i den djupa uppföljningen bygger på genomgångar av skriftlig dokumentation samt på uppgifter från företrädare för Regeringskansliet och övriga granskade organisationer. I intervjuerna och enkäterna försöker Riksrevisionen få en uppfattning om i vilken utsträckning granskningarna har bidragit till de eventuella förbättringar som har kunnat spåras. De granskningsrapporter som varit föremål för djup uppföljning är

- Enhetlig beskattning? (RiR 2010:11)
- AB Svensk Exportkredit (RiR 2010:15)
- Underhåll av järnväg (RiR 2010:16)
- Informationsutbyte mellan myndigheter med ansvar för trygghetssystem – Har möjligheter till effektivisering utnyttjats? (RiR 2010:18)
- Underhållsstödet – för barnens bästa? (RiR 2010:22)
- Sveriges skatteavtal med andra länder – effekterna av regeringens arbete (RiR 2010:24)
- Statens insatser för att komma åt vinster från brottslig verksamhet – ett bättre samarbete ger högre utbyte (RiR 2010:26)
- Säsongsarbetslösa och arbetslöshetsförsäkringen – omställningsförsäkring eller yrkesförsäkring? (RiR 2011:1)
- Oförbrukade forskningsbidrag vid universitet och högskolor (RiR 2011:3)
- Statliga IT-projekt som överskrider budget (RiR 2011:5)

³ För de granskningar som publicerades under 2010 är rubriken Styrelsens och riksdagens behandling. Riksrevisionens styrelse avskaffades i slutet av 2010, och sedan 2011 gäller en ny hanteringsordning för Riksrevisionens effektivitetsgranskningar. Regeringen ska i en skrivelse till riksdagen redogöra för sina åtgärder med anledning av en effektivitetsgranskning från Riksrevisionen.

- Trafikverkens produktivitet – Hur mycket infrastruktur får man för pengarna? (RiR 2011:7)
- Klimatinsatser utomlands – statens köp av utsläppskrediter (RiR 2011:8)
- Myndigheternas insatser för finansiell stabilitet – Lärdomar i ljuset av utvecklingen i Baltikum 2005–2007 (RiR 2011:9)
- Statens stöd till studieförbunden (RiR 2011:12)
- Leverans på utsatt tid? En granskning av försvarets internationella materielsamarbeten (RiR 2011:13).

Behandlingen av den årliga revisionens modifierade uttalanden

Riksrevisionen granskar drygt 240 myndigheters årsredovisningar varje år. Den årliga revisionen ska arbeta förebyggande, och eventuella fel och brister ska kommuniceras så snart som möjligt så att de kan åtgärdas innan årsredovisningarna beslutas. Detta förebyggande arbete i kombination med att de statliga myndigheterna överlag har hög kvalitet i årsredovisningarna gör att antalet modifierade revisionsberättelser normalt är lågt.

Granskningen av årsredovisningar för verksamhetsåret 2013 resulterade i att sex myndigheter fick revisionsberättelser med modifieringen reservation och två fick revisionsberättelser med modifieringen avstå från att uttala sig. I kapitlet redovisas hur de berörda myndigheterna och regeringen har behandlat de modifierade revisionsberättelserna.

Uppföljningen av 21 granskningsrapporter från effektivitetsrevisionen

I denna översiktliga uppföljning som görs cirka två–två och ett halvt år efter publicering är utgångspunkten de skrivelser som regeringen lämnar till riksdagen med anledning av granskningsrapporterna. I förekommande fall redovisas också riksdagens behandling av skrivelsen. Resultatet av uppföljningen redovisas per utskott.

Kompletterande information

Enligt 4 § REA-lagen som gäller för riksdagens myndigheter får Riksrevisionen använda ett anslagssparande under följande år. Det innebär att Riksrevisionen till skillnad från vad som gäller för myndigheter under regeringen får, behålla ett anslagssparande som överstiger 3 procent av förvaltningsanslaget.

Den 16 mars 2014 fattade Claes Norgren, riksrevisor med administrativt ansvar, beslut om att på Riksrevisionens förvaltningsanslag föra bort den del av anslagssparandet som vid 2014 års slut översteg 3 procent av anslaget som indragning av anslagsbelopp (dnr 1.1.1-2015-0292). Återbetalningen av indraget anslagsbelopp inklusive ränta uppgår till ca 9,3 miljoner kronor. Resten, dvs. också det ca 9,3 miljoner kronor, behåller Riksrevisionen i syfte att skapa ekonomiskt utrymme för kommande års fortsatta moderniseringar av verksamheten.

Finansutskottets ställningstagande

Utskottet konstaterar att externrevisorn lämnat en ren revisionsberättelse över Riksrevisionens årsredovisning för 2014. Externrevisorn bedömer att årsredovisningen ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av Riksrevisionens finansiella ställning per den 31 december 2014 och av dess finansiella resultat för året enligt REA-lagen samt i enlighet med anslagsdirektiv och övriga beslut för myndigheten.

Till följd av bl.a. pågående effektivitets- och rationaliseringsåtgärder och svårigheten att rekrytera erfarna revisorer konstaterar Riksrevisionen att anslagsförbrukningen på förvaltningsanslaget under året blivit lägre än vad riksdagen anvisat. Anslagssparandet 2014 blev 18,6 miljoner kronor, dvs. ca 6 procent av anvisat anslag. Av detta har Riksrevisionen beslutat att återföra 9,3 miljoner kronor som en indragning av anslagsbelopp. Resten av anslagssparandet behåller Riksrevisionen i syfte att skapa ekonomiskt utrymme för kommande års moderniseringar av verksamheten. Även förra året beslutade Riksrevisionen att återföra en del av anslagssparandet som då var 16 miljoner kronor och använda resten för investeringar i verksamheten. Utskottet vill liksom förra året betona vikten av att det planerade utvecklingsarbetet bedrivs inom ramen för den budget som riksdagen beslutat, och att det därför är viktigt att Riksrevisionen fortsätter sitt arbete med att förbättra de interna processerna för ekonomisk uppföljning. Vidare vill utskottet framhålla vikten av att Riksrevisionen planerar och genomför granskningsverksamheten i den omfattning som anslaget tillåter så att återkommande stora anslagssparanden kan undvikas.

Utskottet noterar att Riksrevisionen har valt att anslagsavräkna hela den ackumulerade semesterlöneskuld på 6,3 miljoner kronor som avser intjänade semesterdagar t.o.m. 2008. När det gäller redovisningen av semesterlöneskulden har Riksrevisionen fram till 2014 lutat sig mot en övergångsbestämmelse i anslagsförordningen (2011:223) som medger att semesterlöneskulden inte anslagsavräknas på kostnadsmässig grund. Mot bakgrund av att förhållandena förefaller vara desamma som tidigare och att inga andra myndigheter, vare sig under regeringen eller under riksdagen, har ändrat redovisningsprincip 2014, vill utskottet understryka vikten av att Riksrevisionen framöver tydligt i sin årsredovisning motiverar varför man ändrar redovisningsprinciper när man gör det. Utskottet noterar också att externrevisorn under de år som Riksrevisionen tillämpat övergångsbestämmelsen har lämnat rena revisionsberättelser över årsredovisningen.

I samband med behandlingen av Riksrevisionens årsredovisning har utskottet också tagit del av Riksrevisionens uppföljningsrapport 2015. Uppföljningsrapporten ger enligt utskottet ett bra underlag som komplement till årsredovisningen för att bedöma Riksrevisionens resultat, och den djupa uppföljningen av effektivitetsrevisionens granskningar är särskilt intressant.

Med det anförda föreslår utskottet att riksdagen lägger redogörelsen för Riksrevisionens årsredovisning för 2014 till handlingarna.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Redogörelsen

Redogörelse 2014/15:RR1 Riksrevisionens redogörelse om Riksrevisionens årsredovisning för 2014.

BILAGA 2

Revisionsberättelse för Riksrevisionen

Tel: +46 8 120 11 600
Fax: +46 8 662 50 80
www.bdo.se

Karlavägen 100 plan 5
Box 241 93
SE-104 51 Stockholm

Sveriges Riksdag
Finansutskottet
100 12 Stockholm

Riksdagsförvaltningen	
Registratörsexp.	
Ink	2015 -03- 12
Dnr	

Stockholm 2015 03 11

Ang Riksrevisionen, Revisionsberättelse och pm avseende bokslutsgranskning för räkenskapsåret 2014

Härmed bifogas vår revisionsberättelse och vårt pm avseende bokslutsgranskning för räkenskapsåret 2014 för Riksrevisionen.

Med vänlig hälsning

BDO

Ove Olsson

Till Riksdagen

Revisionsberättelse

för

Riksrevisionen, org nr 202100-5422

Rapport om årsredovisningen

Vi har reviderat årsredovisningen för Riksrevisionen för år 2014, daterad den 16 februari 2015.

Riksrevisorn med administrativt ansvars ansvar för årsredovisningen

Det är riksrevisorn med administrativt ansvar som har ansvaret för att upprätta en årsredovisning som ger en rättvisande bild enligt lag (2006:999) med ekonomiadministrativa bestämmelser m.m. för Riksdagsförvaltningen, Riksdagens ombudsmän och Riksrevisionen samt i enlighet med anslagsdirektiv och övriga beslut för myndigheten och för den interna kontroll som riksrevisorn med administrativt ansvar bedömer är nödvändig för att upprätta en årsredovisning som inte innehåller väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel.

Revisorns ansvar

Vårt ansvar är att uttala oss om årsredovisningen på grundval av vår revision. Vi har utfört revisionen enligt International Standards on Auditing och god revisionssed i Sverige. Dessa standarder kräver att vi följer yrkesetiska krav samt planerar och utför revisionen för att uppnå rimlig säkerhet att årsredovisningen inte innehåller väsentliga felaktigheter.

En revision innefattar att genom olika åtgärder inhämta revisionsbevis om belopp och annan information i årsredovisningen. Revisorn väljer vilka åtgärder som ska utföras, bland annat genom att bedöma riskerna för väsentliga felaktigheter i årsredovisningen, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel. Vid denna riskbedömning beaktar revisorn de delar av den interna kontrollen som är relevanta för hur myndigheten upprättar årsredovisningen för att ge en rättvisande bild i syfte att utforma granskningsåtgärder som är ändamålsenliga med hänsyn till omständigheterna, men inte i syfte att göra ett uttalande om effektiviteten i myndighetens interna kontroll. En revision innefattar också en utvärdering av ändamålsenligheten i de redovisningsprinciper som har använts och av rimligheten i riksrevisorn med administrativt ansvars uppskattningar i redovisningen, liksom en utvärdering av den övergripande presentationen i årsredovisningen.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Uttalanden

Enligt vår uppfattning har årsredovisningen upprättats i enlighet med lag (2006:999) med ekonomiadministrativa bestämmelser m.m. för Riksdagsförvaltningen, Riksdagens ombudsmän och Riksrevisionen samt i enlighet med anslagsdirektiv och övriga beslut för myndigheten och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av Riksrevisionens finansiella ställning per den 31 december 2014 och av dess finansiella resultat för året enligt lag (2006:999) med ekonomiadministrativa bestämmelser m.m. för Riksdagsförvaltningen, Riksdagens ombudsmän och Riksrevisionen samt i enlighet med anslagsdirektiv och övriga beslut för myndigheten. Resultatredovisningen är förenlig med årsredovisningens övriga delar.

Stockholm den 11 mars 2015

IBDO Stockholm AB

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Ove Olsson'.

Ove Olsson

Auktoriserad revisor

Uppdragsansvarig

Kopia för kännedom
Riksrevisionen

Till Riksdagens finansutskott

Riksrevisionen

PM avseende bokslutsgranskning

för räkenskapsåret 2014

Innehåll:

1. Inledning
2. Sammanfattande slutsats
3. Granskning av årsredovisningen
4. Granskning av finansiell redovisning
5. Kommentarer till resultatredovisningen
6. Granskning av intern kontroll och redovisningsrutiner
7. Förvaltningsrevision

1. Inledning

Vårt uppdrag är reglerat i avtal avseende revisionstjänster träffat med Riksdagsförvaltningen den 19 september 2011 och förlängt enligt avtal den 24 april 2014. Uppdraget avser biträde i finansutskottets revision av Riksrevisionen. Det omfattar att ansvara för planering, genomförande och rapportering av granskningen. Den skall omfatta årsredovisningen och underliggande redovisning samt råd och stöd i revisionella frågor i den omfattning som krävs för att genomföra revisionen av nämnda myndighet. Revisionsberättelser med uttalande om årsredovisningar ska lämnas till finansutskottet.

Denna PM är ställd till finansutskottet och har upprättats som ett komplement till avlämnad revisionsberättelse för räkenskapsåret 2014 och har som syfte att sammanfatta de iakttagelser, som framkommit vid vår granskning och är av materiell betydelse. Smärre iakttagelser rapporteras direkt vid granskningen till ansvarig person. Gjorda iakttagelser har diskuterats med berörda personer och med myndighetens ledning.

Vår granskning har utförts enligt god revisionssed och i enlighet med upprättad revisionsplan. God revisionssed innebär att vi följer yrkesetiska krav samt planerar och utför revisionen med syfte att uppnå en rimlig säkerhet för att kunna uttala oss om att årsredovisningen inte innehåller väsentliga felaktigheter.

2. Sammanfattande slutsats

Vi kan, efter vår löpande granskning och granskning av bokslut och årsredovisning, konstatera att granskningen inte föranlett några väsentliga anmärkningar. Vi anser att Riksrevisionens redogörelse om Riksrevisionens årsredovisning för 2014 ger en rättvisande bild.

3. Granskning av årsredovisningen

Riksrevisionens årsredovisning avlämnades till finansutskottet av riksrevisorn med administrativt ansvar Claes Norgren den 16 februari 2015.

Årsredovisningen innehåller resultatredovisning och finansiell redovisning.

Vårt granskningsarbete avseende årsredovisningen har varit huvudsakligen inriktad på den finansiella redovisningen. Vad det gäller granskningen av resultatredovisningen har vi fokuserat på att göra en faktakontroll mot relevanta underlag och/eller specifikationer.

I årsredovisningen gör riksrevisorn med administrativt ansvar ett uttalande där han intygar att Riksrevisionens interna styrning och kontroll är betryggande, vilket återfinns i årets årsredovisning på sidan 39. Hans underlag för detta intygande är bland annat att de direktrapporterande cheferna har gjort en självutvärdering avseende risker i verksamheten där dessa bedömts vara höga.

4. Granskning av finansiell redovisning

Vi har granskat att den finansiella redovisningen är upprättad enligt gällande regler och att god redovisningssed tillämpats. Vår granskning har inte föranlett några anmärkningar.

Nedan finns en sammanfattning av väsentliga iakttagelser och analyser avseende den finansiella redovisningen.

4.1 Resultaträkningen

Verksamhetens kostnader har under 2014 ökat med 6,0 % (få minskning med 13,4 %). Den högre kostnaden är i huvudsak hänförlig till området för årlig revision. Effektivitetsrevisionens kostnader har minskat under året. Årlig revisions kostnader har ökat på grund av utvecklingsområden som identifierades i den peer review som avrapporterades 2013. Det har bland annat innefattat utveckling av en samlad process för riskanalys av staten, en ny revisionsberättelse för den årliga revisionen och en instruktion för granskning av resultatredovisningen.

Den årliga revisionen har under 2014 fakturerat 7 505 tkr (få 6 576 tkr mer än 2012) mer än under 2013. Detta beror främst på att behovet av extern kompetens ökade. Riksrevisionen har gjort sin årliga översyn av avgifterna. Detta finns redovisat i resultaträkningen under rubriken uppbörds-verksamhet.

4.2 Anslagsredovisningen

Anslagsutfallet är 19 376 tkr högre än motsvarande period föregående år, vilket kan utläsas av resultaträkningen under rubriken intäkter av anslag. Den huvudsakliga förklaringen till denna ökning är de högre konsultkostnaderna.

För utgiftsområde 2 anslag 1:15 har 301 206 tkr använts i verksamheten. Årets utgifter har inneburit att även efter indragning av anslag med 6 934 tkr och anslagsavräkning av äldre semesterlöneskuld (före 2008) på 6 339 tkr har anslagssparandet ökat med 2 592 tkr. Riksrevisionen avser att återbetala 9,3 mkr av anslagssparandet.

För utgiftsområde 7 anslag 1:5 har 39 607 tkr använts i verksamheten av ett anvisat anslag på 40 000 tkr. Det fanns vid årets ingång en anslagssparande på 528 tkr. Verksamheten har i stort sett kunnat ske enligt plan.

4.3 Balansräkningen

Vi har granskat balansräkningen mot upprättade avstämningsbilagor utan anmärkningar. Varje balanspost är väl dokumenterad. Större förändringar jämfört med föregående år har vi fått förklarade. Detta gäller främst maskiner och inventarier, upplupna intäkter, avräkning mot statsverket, räntekonto i Riksgälden och leverantörsskulder. Förändringen av avräkning mot statsverket och räntekontot i Riksgälden har påverkats av att utgifterna har varit lägre än anvisat anslag. Leverantörsskulden har i huvudsak ökat på grund av konsultkostnader i december.

4.3.1 Avsättningar

Avsättningar består av pensioner (0,5 mkr) och trygghetsmedel (1,5 mkr). Avsättning för pensioner har minskat med 0,6 mkr beroende på färre nya delpensionärer, erhållen sjukersättning istället för delpension samt att det skett förändring avseende redovisningen av tidigare riksrevisorers rätt till ersättning efter avslutat förordnande. Förändring har skett av hur riksrevisorernas ersättning efter att de avslutat sitt uppdrag ska redovisas. Det är även tillsatt en utredning som ska komma med förslag till hur riksrevisorernas pensionsersättningar ska redovisas.

5. Kommentarer till resultatredovisningen

Verksamheten är sedan 2009 indelad i fyra verksamhetsgrenar:

- Årlig revision
- Effektivitetsrevision
- Internationellt utvecklingssamarbete
- Omvärldsriktad verksamhet

IBDO

Vi har granskat faktauppgifter och belopp i resultatredovisningen mot underlag. Vi har även analyserat Riksrevisionens beskrivning av målpuppfyllelsen. Vi anser att samtliga verksamhetsgrenar ger en bra beskrivning av respektive verksamhet och målpuppfyllelsen.

Årtlig revision

Det genomsnittliga priset per revisionsberättelse har ökat jämfört med 2013. Ökningen per revisionsberättelse uppgår till 17 %. Årets avgiftsintäkter täcker inte kostnaden varför ett underskott på 12,1 mkr uppkommit. Visst underskott var planerat då Riksrevisionen haft överskott tidigare år, framförallt åren 2007 och 2008. Efter år 2014 finns ett ackumulerat underskott på 9,3 mkr varför prismodell och fördelning av Riksrevisionens kostnader behöver ses över.

Riksrevisionen har avlämnat 6 färre revisionsberättelser under 2014 i jämförelse med 2013, vilket förklaras av minskning av granskning av statliga bolag och stiftelser. Granskningen av statliga bolag och stiftelser sker framförallt genom effektivitetsrevisionen. Totalt har 241 revisionsberättelser avgivits varav 8 med modifierat uttalande.

Effektivitetsrevisionen

Effektivitetsrevisionens kostnader minskade under året med 2 mkr vilket innebär en minskning med 1,5 %. De minskade kostnaderna avser i huvudsak löner. Totalt under året har det publicerats 27 granskningar vilket är 4 fler än föregående år. Antalet nedlagda timmar per granskning har minskat med 19 %. Under året har 2 granskningsstrategier avslutats och inga nya strategier har påbörjats.

Internationellt utvecklingssamarbete

Anslaget för det internationella utvecklingssamarbetet uppgick till 40 000 tkr medan utgifterna uppgick till 39 775 tkr. Myndighetens planerade projekt har i stor utsträckning kunnat fullföljas enligt plan.

Omvärldsriktad verksamhet

Kostnaden för den omvärldsriktade verksamheten har netto ökat med 2 mkr och uppgår till 22,7 mkr. Den internationella delen svarar för ca 2/3 av kostnaderna och den nationella för den resterande tredjedelen. Den internationella delen svarar för Riksrevisionens samverkan med revisionsorgan i andra länder och samarbete med internationella samarbetsorgan t ex INTOSAI. Den nationella delen svarar för den omvärldsriktade verksamheten t ex remissyttranden, seminarier inom revisionsområdet och kontakter med riksdagen och dess utskott.

6. Granskning av intern kontroll och redovisningsrutiner

Nedan sammanfattas iakttagelser från vår löpande granskning. Granskningen utfördes under hösten 2014. Vår slutsats baserat på den granskning som vi utfört, är att den interna kontrollen hos Riksrevisionen på granskade områden fungerar bra. Vi redogör kort för vår utförda granskning nedan.

6.1 Internrevisionens arbete

Vi har haft ett kort informationsmöte med internrevisorerna. Under 2014 har Riksrevisionen upphandlat nya internrevisorer och riksrevisionen har under hösten 2014 beslutat om en internrevisionsplan. Huvudinriktning är IT-styrning, personalförsörjning och oegentligheter.

6.2 ~~Intern styrning och kontroll~~

Reglerna om intern styrning och kontroll tillämpades första gången för räkenskapsåret 2011. Arbetet med intern styrning och kontroll har fortsatt med uppdateringar och kompletteringar i enlighet med normal arbetsprocess.

Riksrevisorn med administrativt ansvar ska i årsredovisningen lämna ett intygande om den interna styrningen och kontrollen, vilket han gjort (sid 39).

6.3 Redovisningsrutiner

Under hösten 2013 gjorde vi en mer omfattande granskning av löner och behörighetsadministrationen av Agresso (huvudsystem för redovisning, löner mm). Under 2014 har vi därför gjort uppföljningar av att rutiner inom personalkostnader, inköp och avstämningar fungerar som tidigare. Granskningen har inte föranlett några påpekanden.

7. Förvaltningsrevision

Vi har läst protokoll från ledningsgruppmötena, rapportering från internrevisionen, verksamhetsplanen och anslagsdirektiven.

Årsredovisningen är enligt vår bedömning upprättad i enlighet med gällande lagar, förordningar och direktiv. Vi har inte heller funnit något som tyder på att verksamheten inte bedrivits i enlighet med anslagsdirektivet 2014 eller andra gällande regler och riktlinjer.

Stockholm 2015-03-11

Ove Olsson
Auktoriserad revisor
Uppdragsansvarig